
МУЗА ОЛЕГ ВАЛЕНТИНОВИЧ,

*старший науковий співробітник,
доктор юридичних наук,
завідувач сектору експертних робіт,
Інститут законодавства
Верховної Ради України,
Україна, м. Київ
e-mail: ovm_ol@ukr.net*

УДК 342.9(477)

Адміністративно-процесуальні правовідносини як концептуальна вихідна формування адміністративно-процесуального права України

Досліджуються теоретичні проблеми формування адміністративно-процесуального права України з погляду його місця у вітчизняній системі адміністративного права крізь призму адміністративно-процесуальних правовідносин.

Ключові слова: адміністративно-процесуальні правовідносини, адміністративно-процесуальне право, адміністративне право, адміністративні процедури, адміністративне судочинство.

Постановка проблеми. Адміністративне право України набуло свого розвитку з проголошенням незалежності України, прийняттям Конституції України та проведенням адміністративної реформи. В умовах конституційної модернізації правової системи України та новітніх перетворень у сфері владно-управлінської діяльності адміністративне право змінює своє функціональне призначення у регулюванні суспільних відносин публічно-правової сфери – провідне місце відводиться людині як носію задекларованого обсягу прав і свобод.

У науковій літературі вже вкрай на-зрілою є проблема розв'язання доктринального конфлікту між адміністративним правом і адміністративним процесом. Тривалий час перемагала «широка» концепція адміністративного процесу, яка є найбільш визнаним підходом у науці адміністративного права, оскільки її автори висвітлюють сутність адміністративного процесу через різні сфери реалізації адміністративного матеріального правовідношення за допомогою процесуально-правових засобів. Використовуючи теоретичні засади «широ-

кої» концепції адміністративного процесу, можна уникнути наукових неточностей щодо характеристики окремих видів процесуальних правовідносин в адміністративному праві.

Найбільш популярною в адміністративно-правовій науці ідеєю врегулювання адміністративно-процесуальної діяльності є створення окремої галузі чи підгалузі права адміністративного права – адміністративно-процесуального права. Так, «з урахуванням прийняття в Україні адміністративного процесуального законодавства нині існує нагальна потреба і склалися об'єктивні умови формування та розвитку науки і самостійної галузі новітнього адміністративного процесуального права, принципово відмінного від адміністративного процесуального права, обґрунтованого адміністративним правом радянської доби. В Україні малодослідженими, якщо не сказати недослідженими, є так звані загальний і особливий адміністративний процес» [1, с. 50–51]. Однак одним із головних питань на шляху формування цієї самостійної галузі права є пошук та формулювання її предмета, методу, системи законодавства та механізму правового регулювання. У зв'язку з цим адміністративно-процесуальні правовідносини можуть слугувати концептуальною вихідною для формування адміністративно-процесуального права України.

Актуальність теми дослідження. Наукова диференціація адміністративно-правових норм у контексті становлення нової системи вітчизняного адміністративного права визнала необхідність чіткої структуризації адміністративної діяльності органів державної влади та

органів місцевого самоврядування відповідно до вимог процесуально- й процедурно-правового забезпечення право-реалізаційних відносин. Суперечливою тенденцією розвитку вітчизняного адміністративного процесу є «звуження» його предметної частини, зокрема прив'язка до сфери адміністративного судочинства. Ми схилиємося до думки, що одномоментне заперечення процедурного та адміністративно-деліктного характеру адміністративно-процесуальних правових норм може призвести до появи концептуальних вад у процесі формування адміністративно-процесуального права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна проблематика адміністративного процесу досліджена у роботах таких вітчизняних учених-адміністративістів, як: А. М. Апаров, В. М. Бевзенко, Ю. П. Битяк, Т. О. Коломєць, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, Р. С. Мельник, Н. Р. Нижник, А. О. Селіванов та ін.

Формулювання цілей статті – запропонувати авторське бачення формування концептуально-теоретичних основ адміністративно-процесуального права України крізь призму адміністративно-процесуальних правовідносин.

Виклад основного матеріалу. Представники «широкої» концепції адміністративного процесу (О. М. Бандурка, Д. М. Бахрах, Ю. П. Битяк, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, Н. Р. Нижник, А. О. Селіванов, С. Г. Стеценко, М. М. Тищенко та ін.) розуміють адміністративний процес по-різному: і як процес виконавчої та розпорядчої діяльності органів державного управління, і як встановлений законом порядок

розгляду та вирішення індивідуальних справ, і як діяльність юрисдикційного правоохоронного характеру, застосування державно-правового примусу в адміністративно-процесуальній формі тощо. Різноманітність наукових уявлень та поглядів не веде до уніфікованості правових ознак адміністративного процесу.

Ми пропонуємо розглядати адміністративний процес як систему адміністративних правовідносин, у яких відбувається реалізація адміністративного матеріального правовідношення за допомогою адміністративних процесуальних норм, правил і процедур. Сучасна доктрина адміністративного процесу набула ознак багат шарової пластової структури адміністративно-процесуальної діяльності суб'єктів владних повноважень.

У зв'язку з викладеною думкою слід акцентувати увагу на тому, що у сучасному адміністративному праві склалися різні види правовідносин, в яких відбувається реалізація адміністративно-правових норм. Існуюча на цей час кількість законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, якими встановлюється порядок взаємодії фізичних та юридичних осіб, з одного боку, та органів публічної влади – з другого, нашою метою є необхідність виокремлення сфер виникнення, зміни та припинення адміністративно-процесуальних правовідносин за такими структурними частинами: управлінський процес, адміністративний деліктний процес та адміністративний судовий процес.

Щодо ідеї формування адміністративно-процесуального права в Україні, то така думка не є новою для адміні-

стративно-правової науки, однак час від часу актуалізується у зв'язку із розвитком певних подій (як приклад, прийняття у 2005 р. Кодексу адміністративного судочинства України).

Одним із перших, хто підняв проблему виокремлення предмета і методу адміністративно-процесуального права, був В. Д. Сорокін (1960-ті). На сьогодні в науці адміністративного права існують дві основні позиції: адміністративно-процесуальне право розглядають як підгалузь адміністративного права та як самостійну галузь права.

На думку О. В. Кузьменко, «адміністративно-процесуальне право – це система юридичних норм, якими регламентуються державно-владні організуючі суспільні відносини, що виникають у зв'язку з реалізацією адміністративно-процесуальної форми по застосуванню норм відповідних матеріальних галузей права» [2, с. 168].

Відзначимо, що адміністративний процес порівнюють із кримінальним, цивільним, господарським процесами, вважаючи, що адміністративний процес повинен зайняти своє місце у системі процесуальних галузей права. Аргументів на користь цього є достатньо – запровадження адміністративного судочинства, участь суду як незалежного арбітра при вирішенні публічно-правових конфліктів та справ про адміністративні правопорушення. Крім того, таке відокремлення адміністративного процесу від адміністративного права прискорить реформування адміністративного права. Такі обставини призвели до часткового заперечення окремими вченими «широкої» концепції адміністративного процесу та «звуження» обсягу

розуміння адміністративно-процесуальних правовідносин виключно до тих, що виникають у сфері адміністративного судочинства.

Поряд із цим існує думка про формування не адміністративно-процесуального права, а адміністративно-судового права. У цьому контексті певні наукові та практичні суперечності викликає невизначеність місця адміністративного судочинства у системі адміністративного права: як окремого інституту адміністративного права у регулюванні спірних адміністративних правовідносин, чи як складової частини адміністративного процесу.

Зауважимо, що в рамках судової концепції адміністративного процесу адміністративний процес розуміється як: самостійна галузь судово-процесуальної спрямованості (В. Б. Авер'янов); адміністративний судовий процес (С. М. Махіна); судовий розгляд адміністративно-правових спорів (Ж. М. Машутіна); захист громадян від дій та рішень органів публічної влади, що порушують їхні права і свободи у судовому порядку (Ю. М. Старілов). Виникнення цієї концепції пов'язують із процесами, що розпочались у 1970–1980-х рр. стосовно наукового обґрунтування запровадження судового порядку оскарження рішень органів державної влади, посадових і службових осіб. Спочатку мова йшла лише про мінімальну кількість справ, що мали б бути предметом судового оскарження. Згодом таке коло справ розширювалося, що зумовило необхідність запровадження інституту адміністративної юстиції. Крім того, слід говорити й про підви-

щення ролі суду як контрольної інстанції у суспільстві та державі. Звідси на практиці розпочинає збільшуватися кількість справ, розгляд яких переходить від компетенції органів державної влади до судових органів. Такий стан справ дедалі більше наближує адміністративний процес до судового процесу, що, відповідно, позначається на доктринальному розумінні цього правового явища.

Р. С. Мельник є прихильником самостійного характеру адміністративно-судового права, вважаючи, що «інститут адміністративної юстиції, пройшовши досить довгий трансформаційний шлях у межах системи вітчизняного адміністративного права, набув ознак цілісної галузі права, які дозволяють йому зайняти самостійне місце у системі національного права» [3, с. 361].

Варто нагадати, що існуючі до вересня 2005 р. адміністративний (квазісудовий) та спрощений судовий (у цивільному чи господарському судочинстві) порядки розгляду окремих адміністративно-правових спорів не могли повною мірою ефективно задовольняти вимоги приватних осіб, які потребували захисту своїх суб'єктивних публічних прав та інтересів. У цьому контексті відбулася не лише зміна функціонування механізму захисту прав громадян та юридичних осіб, порушених представниками органів публічної адміністрації. Треба чітко говорити про докорінну зміну системи вітчизняної галузі адміністративного права, оскільки запровадження адміністративного судочинства – це не лише організаційно-правова та процесуальна формалізація

інституту адміністративної юстиції, який і так у своїй «псевдоформі» існував в Україні. У теорії адміністративного права розпочали поширюватися думки та пропозиції щодо перегляду змістової наповненості правових норм, що регулюють власне адміністративні процесуальні відносини, тобто адміністративно-процесуальну сферу владної діяльності уповноважених суб'єктів владних повноважень. І найбільше суперечностей з приводу цього викликає прагнення окремих науковців виокремити адміністративне судочинство в підгалузь адміністративного права або взагалі йде мова про існування предмета і об'єкта самостійної галузі права – адміністративно-судового права (на зразок цивільного, господарського, кримінального процесів). Для такого обґрунтування першочерговою постає необхідність з'ясування адміністративної та процесуальної природи інститутів адміністративного судочинства і, зокрема, дослідження питання про обсяг та межі адміністративної процесуальної правосуб'єктності учасників адміністративного судочинства.

Про оновлення системи адміністративного процесу та адміністративно-процесуального права зокрема зауважує В. М. Бевзенко. «Зваживши на правовідносини як передумову виникнення адміністративного процесу, призначення адміністративної юстиції, завдання адміністративного судочинства, об'єктивно існуючі адміністративно-процесуальні й адміністративно-правові категорії, норми й інститути адміністративного процесуального права, системи адміністративного процесуаль-

ного права може бути представлена як сукупність трьох основних частин: загальна частина (інститути адміністративного судочинства); особлива частина (судовий розгляд адміністративних справ особливих категорій, перегляд судових рішень, захист прав та законних інтересів відповідача); спеціальна частина (практика ЄСПЛ)» [4, с. 35].

При цьому справедливо зазначається, що «судовий розгляд справ – це аж ніяк не “адміністративний порядок”». Тому адміністративне судочинство можна лише дуже умовно віднести до видів “адміністративного процесу”, хоча і тільки за чіткого наголосу на “судовому” характері процесу, а саме – адміністративно-судовий процес» [5, с. 62].

Отож, така невизначеність у науці адміністративного права і процесу не сприяє чіткому формуванню національної доктрини адміністративного судочинства, визначенню його теоретико-методологічних засад.

О. В. Кузьменко визначає предмет адміністративно-процесуального права як «публічні, організуючі суспільні відносини, які складаються з приводу реалізації публічною адміністрацією, порядку розгляду питань про застосування норм відповідних матеріальних галузей права, що закріплені адміністративно-процесуальним законодавством» [6, с. 10], що свідчить про збереження адміністративно-процесуального права у єдиній системі адміністративного права.

У цьому ракурсі цікавим для науки адміністративного права є визначення загальної і особливої частини адміні-

стративного процесу. Варто погодитися з тим, що застосування окремих положень загальної частини адміністративного процесуального права у межах його особливої частини згідно з такими уявленнями адміністративного процесу й адміністративного процесуального права видаються складнопридатними для практики застосування норм адміністративного й адміністративного процесуального права. Як відомо, положення загальної частини будь-якої галузі права є обов'язковими, принциповими, визначальними для положень особливої частини. У цьому контексті запропонована загальна (принципи адміністративного процесу й судочинства; процесуальні презумпції й фікції; учасники адміністративного процесу; судові виклики і повідомлення; підвідомчість і підсудність (юрисдикція) адміністративних справ; адміністративний позов (первісний і зустрічний) та його забезпечення; докази й доказування; судові витрати; процесуальні строки; судові рішення; прецедентне право в адміністративному процесуальному праві України; адміністративний процесуальний примус), особлива (судовий розгляд адміністративних справ особливих категорій; перегляд судових рішень, захист прав та законних інтересів відповідача; захист прав та законних інтересів відповідача) та спеціальна (практика Європейського Суду з прав людини) частини адміністративного процесуального права [4, с. 33, 35].

А. М. Апаров подає таку систему адміністративно-процесуального права [7, с. 15–16]:

– загальна частина: 1) адміністративно-процесуальні норми, що регулюють основи адміністративного процесу (базисні положення): норми, що визначають предмет, законодавство, завдання й межі адміністративного процесу; норми, що встановлюють принципи адміністративного процесу; 2) адміністративно-процесуальні норми, що регулюють статус учасників процесу (інститут суб'єктів адміністративного процесу): норми, що визначають осіб, які беруть участь у провадженні, їх права і особливості реалізації; 3) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують процес доведення (інститут доведення в адміністративному процесі); 4) адміністративно-процесуальні норми, що встановлюють процесуальні строки (інститут процесуальних строків в адміністративному процесі); 5) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують витрати (інститут формального забезпечення процесу);

– особлива частина: 1) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують особливі провадження; 2) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують виконавче провадження; 3) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують особливості провадження у справах, пов'язаних зі здійсненням виборчого права і права на участь у референдумі; 4) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують особливості провадження у справах про нормативно-правові акти; 5) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують особливості проваджень у справах про оскарження рішень і дій (безді-

альності) з питань надання або позбавлення статусу біженця; 6) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують порядок і процедури провадження в суді першої інстанції: норми, що визначають право скарги, – питання подання скарги, її змісту, прийняття і відмови у прийнятті, повернення і залишення скарги без руху (інститут адміністративного позову в адміністративному процесі); норми, що регулюють порядок здійснення попереднього захисту заявлених вимог, – заходи попереднього захисту, їх зміна й визначення судді про їх реалізацію (інститут попереднього захисту в адміністративному процесі); норми, що регламентують процес підготовки адміністративної справи до судового розгляду (інститут підготовки до судового розгляду в адміністративному процесі); норми, що регламентують судовий розгляд у суді першої інстанції (інститут судового розгляду, що є найбільш об’ємним інститутом адміністративного процесу, включає такі питання, як порядок у судовому засіданні, заходи, що застосовуються до порушників порядку, відкриття засідання, відкладення розгляду); норми, що становлять інститут рішення суду першої інстанції в адміністративній справі, де розкриваються питання змісту, викладу і винесення постанови, особливої думки судді; 7) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують порядок і процедури перегляду судових рішень; 8) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують провадження у справах про адміністративні правопорушення; 9) адміністративно-про-

цесуальні норми, що регламентують провадження з розгляду скарг громадян; 10) адміністративно-процесуальні норми, що регламентують дисциплінарні провадження щодо державних службовців; 11) адміністративно-процесуальні норми, що регулюють неюрисдикційні провадження: з підготовки й ухвалення нормативних правових актів; з підготовки й ухвалення індивідуальних правових актів; з укладання адміністративних договорів; з розгляду пропозицій і заяв громадян; реєстраційне й дозвільне; установче; з реалізації контрольно-наглядових повноважень; виконавче; з діловодства; з приватизації державного і громадського майна; у земельних, екологічних, фінансово-бюджетних, податкових і деяких інших справах.

Існує й інший погляд на сучасну структуру адміністративного процесу у системі адміністративного права. Як варіант, у структурі адміністративного права запропоновано виокремити кілька самостійних процесуальних інститутів: «а) інститут “внутрішньо організаційних” адміністративних проваджень – регулює різноманітні процедури і провадження або оперативно-розпорядчого, або службового характеру; б) інститут правотворчих проваджень – регулює підготовку і видання нормативних та індивідуальних правових актів; в) інститут сервісних адміністративних проваджень – регулює провадження, які охоплюють процедури розгляду заяв приватних осіб, у тому числі з питань надання їм різноманітних адміністративних послуг; г) інститут “спірних” та “юрисдикцій-

них” адміністративних проваджень – регулює провадження, які охоплюють процедури як розгляду скарг приватних осіб, так і застосування заходів адміністративного примусу, включаючи застосування адміністративних стягнень, а також заходів дисциплінарної відповідальності щодо державних службовців» [5, с. 60–61].

Висновки. На нашу думку, на сучасному етапі реформування адміністративно-процесуальних правовідносин, адміністративно-процесуальне право необхідно представити із якомога більшим набором процесуальних інститутів, що охоплювало б, таким чином, усі види адміністративно-процесуальних правовідносин. Якщо так сформулювати предмет адміністративно-процесуального права, це дасть можливість відокремити адміністративно-процедурні правовідносини від системи адміністративно-процесуальних у рамках «широкої» концепції адміністративного процесу. В результаті це призведе до формування у межах адміністративно-процесуального права адміністративно-деліктного та адміністративно-судового права.

Погоджуючись із необхідністю розмежування адміністративної процедури і адміністративного процесу, вирішення таких завдань на законодавчому рівні насамперед окреслить межі адміністративно-процедурної та адміністративно-процесуальної діяльності. При цьому, дотримуючись «широкої» концепції адміністративного процесу, вважаємо, що розвиток інституту адміністративних процедур має відбуватися такими поетапними шляхами:

1) прийняття систематизованого законодавчого акта про адміністративну процедуру, що має увібрати у собі усі управлінські дії органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо реалізації матеріальних норм адміністративного права за зверненнями приватних осіб;

2) «ревізія» адміністративно-процедурних норм, що не увійдуть до закону (кодексу) про адміністративну процедуру з метою уніфікації адміністративно-процедурних правовідносин та створення окремої підгалузі адміністративного права у межах її Особливої частини – адміністративно-процедурного права;

3) відокремлення адміністративно-процедурного права від системи адміністративного процесу за умови одночасного формування й виокремлення адміністративно-процесуального та адміністративно-деліктного права.

Отже, за умови виокремлення адміністративно-процедурного права від адміністративно-процесуального права, виникає можливість формування адміністративно-деліктного права, що має після формування адміністративно-процесуального права посісти окреме місце в системі вітчизняного адміністративного права. У такому разі адміністративно-процесуальне право у перспективі може бути представлене виключно сферою адміністративного судочинства.

Викладене свідчить про необхідність формування трьох самостійних підгалузей адміністративного права: адміністративно-процедурного, адміністративно-деліктного та адміністративно-процесуального права, що призведе до зміни

наукового концепту «адміністративний процес». Оновлена система адміністративного права повністю відображає необхідність підтримки еволюційного розвитку «широкої» концепції адміністративного процесу в українських реаліях розвитку адміністративних правовідносин. Нова система адміністративного права має бути побудована не лише на

засадах підвищення ефективності організації роботи суб'єктів владних повноважень, а й повинна створити безпечні правові інструменти для реалізації кожною людиною своїх прав та інтересів у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування з питань, що віднесені до сфери адміністративно-правового регулювання.

Список використаних джерел

1. Бевзенко В. Адміністративна юрисдикція: поняття, сутність, проблеми відмежування / В. Бевзенко // Вісн. Вищ. адм. суду України. – 2013. – №3. – С. 39–53.
2. Кузьменко О. В. Процесуальні категорії адміністративного права : [монографія] / О. В. Кузьменко ; Нац. акад. внутр. справ. – Львів, 2004. – 232 с.
3. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : [монографія] / Р. С. Мельник. – Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2010. – 398 с.
4. Бевзенко В. Система адміністративного процесуального права України: оновлений погляд на поняття, зміст і соціальне призначення / В. Бевзенко // Вісн. Вищ. адм. суду України. – 2012. – №2. – С. 31–38.
5. Демократичні засади державного управління та адміністративне право : [монографія] / Ю. С. Шемшученко, В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко та ін. ; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Юрид. думка, 2010. – 496 с.
6. Кузьменко О. В. Адміністративний процес у парадигмі права : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Кузьменко Оксана Володимирівна. – К., 2006. – 401 с.
7. Апаров А. М. Адміністративно-процесуальне право як комплексна галузь права / А. М. Апаров // Право та державне управління : зб. наук. пр. – 2014. – №4 (17). – С. 13–16.

References

1. Bevzenko V. (2013) Administratyvna yurysdyktsiia: poniattia, sutnist, problemy vidmezhuвання [Administrative jurisdiction: the concept, the essence, the problem of separating]. Visn. Vyshch. adm. sudu Ukrainy. – Herald of Supreme Administrative Court of Ukraine. 3. 39–53 [in Ukrainian].
2. Kuzmenko O. V. (2004) Protseusualni katehorii administratyvnoho prava [Procedural category of Administrative Law]. Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav. Lviv [in Ukrainian].
3. Melnyk R. S. (2010) Systema administratyvnoho prava Ukrainy [The system of administrative law Ukraine]. Kh. Vyd-vo Kharkiv. nats. un-tu vnutr. Sprav [in Ukrainian].
4. Bevzenko V. (2012) Systema administratyvnoho protseusualnoho prava Ukrainy: onovlenyi pohliad na poniattia, zmist i sotsialne pryznachennia [The system of administrative procedural law of Ukraine: an updated view of the concept, meaning and social purpose]. Visn. Vyshch. adm. sudu Ukrainy. – Herald of Supreme Administrative Court of Ukraine. 2. 31–38 [in Ukrainian].
5. Shemshuchenko Yu. S., Averianov V. B., Andriiko O. F. (2010) Demokratychni zasady derzhavnoho upravlinnia ta administratyvne pravo [The democratic principles of governance and administrative law]. V. B. Averianova (Eds.). K. Yuryd. dumka [in Ukrainian].
6. Kuzmenko O. V. (2006) Administratyvnyi protses u paradyhmi prava [The administrative process of law paradigm]. Doctor's thesis. K. [in Ukrainian].
7. Aparov A. M. (2014) Administratyvno-protseusualne pravo yak kompleksna haluz prava [Administrative and procedural law as a complex area of law]. Pravo ta derzhavne upravlinnia : zb. nauk. pr. – Law and Governance. 4 (17). 13–16.

Стаття надійшла до редколегії 11.07.2016.

Муза О. В., старший научный сотрудник, доктор юридических наук, заведующий сектором экспертных работ, Институт законодательства Верховной Рады Украины, Украина, г. Киев

e-mail: ovm_ol@ukr.net

Административно-процесуальныя правоотношения как концептуальная исходная формирования административно-процесуального права Украины

Исследуются теоретические проблемы формирования административно-процесуального права Украины с точки зрения его места в отечественной системе административного права.

Ключевые слова: административно-процесуальныя правоотношения, административно-процесуальное право, административное право, административныя процедуры, административное судопроизводство.

Muza O. V., Senior Researcher, Doctor of Law, Chief of Expertise Sector, The Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine, Ukraine, Kyiv

e-mail: ovm_ol@ukr.net

Administrative and Procedural Legal Relations as Conceptual Initial of Forming of Administrative Procedure Law of Ukraine

The theoretical problems of forming of administrative procedure law in Ukraine in the context of its place in the national system of administrative law through the administrative and procedural legal relations are analyzed.

The head problem in the scientific literature is scientific and doctrine conflict salvation between administrative law and administrative process. A "Wide" conception of administrative process, that is the most confessed doctrine approach in science of administrative law, has been on leading positions for a long time, as her authors light up essence of administrative process despite of the different spheres of realization of administrative material legal relationship by means of judicially and legal facilities. Usage theoretical principles of "wide" conception of administrative procedure makes possible to avoid scientific inaccuracies connected with description of separate types of judicial legal relations in administrative law.

Scientific differentiation of administrative norms in the context of becoming of the new system of administrative law created the necessity of clear structuring of administrative activity of public and organs of local self-government authorities in accordance with requirements judicial – and procedural providing of legal and realization relations. We claim that denial of existence of procedural and tort character in the administrative procedure norms may cause conceptual mistakes in administrative procedure law formation.

The conclusion is made, that on the modern state of reformation of administrative procedure legal relations the administrative procedure law must be presented comprehensively. If the subject of administrative procedure law is comprehensively described, it will lead to separate administrative procedure relations from administrative procedure powers in the framework of the «wide» concept of administrative procedure. As the result administrative procedure, administrative tort and administrative justice law will be created.

It is proven, that the by the condition of separation of administrative procedure law from the administrative and processual law, there will be a possibility of forming of administrative tort law in the system of national administrative law. At that rate an administrative processual law in a prospect can be presented exceptionally by the sphere of the administrative legal proceedings.

It is summarized in the article about the necessity of forming of three branches of administrative law: administrative procedure law, administrative tort law, administrative and processual law.

Key words: administrative and processual legal relations, administrative and processual law, administrative law, administrative procedures, administrative legal proceedings.